

Granskning av årsredovisning 2012

Landstinget i Jönköpings län

Elisabeth Björk
Elisabet Håkansson
Jonas Leek
Kerstin Sikander
Jean Odgaard

Mars 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	6
3.1.2.	Balanskrav	8
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	8
3.1.3.1.	Finansiella mål	9
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	9
3.2.	Rättvisande räkenskaper	10
3.2.1.	Resultaträkning	10
3.2.2.	Balansräkning.....	12
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	14
3.2.4.	Sammanställd redovisning	14
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	14

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Landstinget i Jönköpings län redovisar pensionskostnaderna enligt den s k fullfonderingsmodellen med motivet att därigenom få en mer rättvisande pensionsredovisning. Resultatet enligt fullfonderingsmodellen, inklusive de snittade¹ finansiella kostnaderna uppgår till 371,1 mnkr. Snittningen innebär att de finansiella kostnaderna för 2012 är 90,2 mnkr lägre inkl löneskatt i jämförelse med om kostnaden ej varit snittad. Analysen i årsredovisningen har skett utifrån detta resultat.

Motivet till vald redovisningsmodell för pensionerna inkl snittningen framgår av redovisningsprinciperna.

Resultatet vid redovisning av pensionerna enligt blandmodellen uppgår till 275,6 mnkr. Det har inte gjorts någon snittning av basbeloppseffekten och den s k bromseffekten har inte redovisats för blandmodellen. Specifik analys av bokslutet som upprättats i enlighet med blandmodellen saknas i årsredovisningen, dock omfattar merparten av analyserna även blandmodellen.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Denna bedömning gör vi eftersom årsredovisningen omfattar ett sifferbokslut som uppfyller kraven i KRL (d v s bokslut utifrån blandmodellen). Räkenskaperna enligt fullfonderingsmodellen uppfyller inte kraven i KRL vad avser redovisningen av pensionerna. Vidare bedömer vi att bokföringen av ett genomsnitt för tre år avseende basbeloppseffekt och s k bromseffekt för pensionerna inte är i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att landstingets ekonomiska situation är god. Landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) och ligger väl till i olika jämförelser av landstings finansiella situation.

Fullmäktige har fastställt mål för god ekonomisk hushållning och dessa har avrapporterats i årsredovisningen. Ur årsredovisningen framgår att de finansiella målen för år 2012 har uppnåtts.

Beträffande övriga mål och mätetal i landstingsplanen bedömer vi, utifrån gjord rapportering i årsredovisningen, att måluppfyllelsen endast delvis når upp till de mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

¹ Snittningen innebär att vissa av de finansiella kostnaderna för åren 2010-2012 läggs ihop för att sedan utfördelas på respektive år.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Landstingsstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt landstingets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen tagit del av förvaltningarnas verksamhetsberättelser. Beskrivning av förvaltningarnas ekonomi och verksamhet ingår i granskningen av landstingets årsredovisning.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med landstingets kansli. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal Sektor använder. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning baseras i huvudsak på PD-version av årsredovisning daterat 19 mars 2013.

3. Granskningsresultat

Landstinget i Jönköpings län redovisar pensionskostnaderna enligt den sk fullfonderingsmodellen, vilket avviker från kraven i KRL. Vidare har en snittning skett av kostnaderna för basbeloppseffekten och den sk bromseffekten för åren 2010-2012, vilket vi bedömer inte vara i enlighet med god redovisningssed. För år 2012 har detta inneburit att de finansiella kostnaderna är 90,2 mnkr lägre inklusive löneskatt jämfört med om snittning inte skett.

Motivet till vald redovisningsmodell inklusive snittningen framgår av redovisningsprinciperna. Årsredovisningen omfattar även en redovisning av pensionskostnaderna enligt den sk blandmodellen, vilken uppfyller kraven i KRL. Snittning av basbeloppseffekt och sk bromseffekt har inte skett i blandmodellen.

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger i allt väsentligt en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren. Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Under avsnittet "Finansiell analys" beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Händelser av väsentlig betydelse

Vår bedömning är att händelser av väsentlig betydelse redovisas på ett tillfredsställande sätt. Sådana händelser redovisas dels under avsnittet "För ett bra liv i ett attraktivt län", dels under de avsnitt där respektive verksamhet redovisas.

Förväntad utveckling

Under avsnittet "God hushållning 2012 och framtidsutsikter" framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom det finansiella perspektivet. Det finns en kort redogörelse kring befolkningsutveckling och befolkningsstruktur (andel personer som är äldre än 80 år). Årsredovisningen innehåller även beskrivning av arbetsmarknadsutvecklingen i länet. En tydligare koppling kan göras till hur detta kan komma att påverka landstingets ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1

a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Landstingets systemmätetal skiljer sig dock från den lagstadgade redovisningen. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och beskrivning i löptext. Det ges god information om jämställdhetsbokslutet för år 2012.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av de övriga juridiska personer som landstinget har ett betydande inflytande i. Informationen är samlad i ett särskilt avsnitt "Landstingets ägande i bolag". I avsnittet redovisas främst ekonomiska fakta för de organisationer för vilka ägarandelen uppgår till minst 20 %. Regionförbundet ingår också. I avsnittet redovisas en mycket kort beskrivning av organisationernas ändamål och för några beskrivs årets verksamhet kortfattat.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer och kvalitet samt hur landstinget arbetat med styrning och uppföljning under året. Av särskilt intresse är rapportering av hur mål uppfyllts, hur riktlinjer har tillämpats och hur uppdrag har genomförts.

I förvaltningsberättelsen finns i många delar utförliga beskrivningar avseende måluppfyllelsen. Förvaltningsberättelsen innehåller en beskrivning av styrmodell och hur landstinget styr mot vision och övergripande strategiska mål. Måluppfyllelsen för dessa mål kommenteras kort i löptext. Under redovisning av verksamhet rapporteras övriga mål och systemmätetal. Merparten av dessa kommenteras i förvaltningsberättelsen.

Av årsredovisningen framgår att landstingsfullmäktige fastställt 62 mätetal för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Det framgår av rapporteringen att 34 mål uppnåtts medan 18 mål endast delvis uppnåtts och 9 st. mål inte uppnåtts. Det finns 1 mål som inte har kunnat mätas. I jämförelse med föregående år konstateras att en högre andel av målen är uppfyllda eller delvis uppfyllda.

Redovisning över hur måluppfyllelsen uppnås sker i varierande grad. En del systemmätetals måluppfyllelse redovisas utförligt medan andra inte kommenteras under berörd verksamhet.

Någon redovisning av arbetet med intern kontroll görs inte i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Årets investeringsutgift uppgår till 418 mnkr. Investeringsbidrag har erhållits med

23 mnkr och inventarier har sålts för 6 mnkr. Planerade investeringar enligt budget 2012 beräknades till 440 mnkr. Utfallet motsvarar 95 % av budgeterade medel.

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Landstingets årsredovisning är strukturerad utifrån styrkortet. Redovisningen av såväl ekonomiskt resultat som verksamhet sker på områdesnivå, ej på förvaltningsnivå. Verksamhetsområdenas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per verksamhetsområde, mnkr	Utfall 2011	Budget 2012	Utfall 2012	+/- fr. prognos	Budgetavvikelse
Primärvård	1 716,2	1 721,7	1 738,4	-3,7	-16,7
Somatisk vård	4 247,3	4 296,1	4 379,3	-53,5	-83,2
Psykiatrisk vård	662,8	690,1	677,7	5,6	12,4
Övrig hälso- och sjukvård	511,3	501,3	524,5	-3,8	-23,2
Tandvård	221,5	227,4	219,8	9,7	7,6
Andel av övriga gem kostnader	-68,5	-42,1	-211,0	63,5	168,9
Andel av politisk vht och central adm	222,7	228,4	224,2	1,1	4,2
Totalt hälso- och sjukvård	7 513,3	7 622,9	7 552,9	18,9	69,9
Utbildning	31,0	33,4	32,4	0,1	1,0
Kultur	95,8	122,2	128,5	-3,2	-6,3
Trafik och infrastruktur	156,7	442,0	438,4	8,6	3,6
Allmän regional utveckling	37,3	29,4	28,8	-0,1	0,6
Andel av övriga gem kostnader	-3,6	-3,6	-18,3	10,5	14,7
Andel av politisk vht och central adm	11,7	19,9	19,5	-7,6	0,4
Totalt regional utveckling	328,9	643,3	629,3	8,3	13,9
Summa verksamhetens nettokostnad	7 842,2	8 266,2	8 182,2	27,2	83,8

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Vi har tagit del av förvaltningarnas verksamhetsberättelser samt deras analyser av årets resultat. Nedan lämnas en kort beskrivning per förvaltning.

Jönköpings sjukvårdsområde

Årets nettokostnad 2 798,9 mnkr innebär en negativ avvikelse mot budget på 95,1 mnkr (föregående år minus 96,4 mnkr). Prognosen efter augusti månad pekade på minus 87,0 mnkr. Inför 2012 fanns ett sparkrav på 15 mnkr. Köpt vård överstiger budgeten med 46,0 mnkr. Om köpt vård exkluderas är sjukvårdsområdets resultat 15 mnkr bättre jämfört med föregående år. Personalkostnader överstiger budget med 36,3 mnkr. Personalkostnaden har ökat 2,4 % i jämförelse med år 2011. Antalet anställda har minskat med 12 under 2012.

Värnamo sjukvårdsområde

Värnamo sjukvårdsområde redovisar en positiv budgetavvikelse med 5,2 mnkr (föregående år minus 1,5 mnkr). Prognosen efter augusti pekade på minus 18 mnkr. Budgetöverskottet beror huvudsakligen på en försiktig kostnadsutveckling för löner, köpt vård och läkemedel. Faktiska årsarbetare har under 2012 minskat med 10,9 st. Nettokostnaden som uppgår till 950,9 mnkr har under 2012 ökat med 2 procent. Sjukvårdsområdet har klarat sitt sparkrav på 5 mkr för 2012.

Höglandets sjukvårdsområde

Årets nettokostnader uppgår till 1 265,5 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse mot budget på 47,6 mnkr (föregående år minus 29,4 mnkr). Prognosen som lämnades efter augusti månad visade på minus 41,6 mnkr. Personalkostnaderna överstiger budget med 24,2 mkr. Obudgeterade kostnader för hyrläkare uppgår till 17,5 mkr.

Bra liv

Resultatet för Vårdcentralerna Bra Liv uppgår till 1 mnkr. Resultatet innebär en positiv budgetavvikelse med 1 mnkr då förvaltningen har en nollbudget. Föregående år var resultatet minus 2,9 mnkr. Bruttokostnaden uppgår till 1 314,2 mnkr. Förvaltningen har klarat ett sparkrav på 35 mnkr. Sammantaget har intäkterna minskat med 2 % medan kostnaderna har minskat med 3 %. Det är stor spridning i resultat mellan vårdcentralerna. Efter augusti månad lämnades en prognos på minus 16 mnkr. Prognosen var alltför försiktig. Listade invånare har minskat med knappt 6 000 individer.

Medicinsk diagnostik

Det ekonomiska utfallet i förhållande till budget har försämrats från 0,8 mnkr 2011 till minus 9,7 mnkr 2012. Förvaltningen har en nettobudget på -5,2 mnkr och bruttokostnader på 709,6 mnkr. Den viktigaste förklaringen till resultatförsämringen är genomförda prissänkningar under 2012. Prissänkningen har inneburit minskade intäkter med ca 30 mnkr.

Tandvård

Folktandvården redovisar en positiv avvikelse i förhållande till budget på 4,7 mnkr (föregående år 3,8 mnkr). Prognosen som lämnades efter augusti månad pekade på 9,0 mnkr. Kostnader i samband med flytt av klinik i Smålandsstenar blev ca 3 mnkr högre än beräknat. Folktandvårdens nettokostnader uppgår till 188,4.

Regional utveckling

Verksamheten redovisar ett underskott jämfört med budget på minus 4,7 mnkr. Resultatet förklaras främst av underskottet för Smålands Musik och Teater som uppgår till minus 7,2 mnkr samt överkompensation inom bidragsverksamheten med 1,6 mnkr. Regional utvecklings nettobudget har ökat från 168,5 mnkr till 214,4 mnkr (27,2 %). Från och med 2012 lämnar staten en del av det statliga stödet till kulturen i länet som ett samlat kulturbidrag vilket landstinget ska för dela.

Landstingsfastigheter

Landstingsfastigheter redovisar ett överskott i förhållande till budget på 8,9 mnkr. Främsta orsaken till budgetöverskottet är lägre kostnader för el och värme.

IT-centrum

IT-centrum redovisar ett resultat på 2,2 mnkr (föregående år 4,6 mnkr). Förvaltningen har en nollbudget och ska finansiera sina kostnader med intäkter från försäljning av tjänster.

Länstrafiken

Länstrafiken redovisar en positiv avvikelse jämfört med budget på 3,1 mnkr. Verksamhetens nettokostnader uppgår till 438,9 mnkr. Intäkterna totalt visar en negativ avvikelse mot budget med 5,7 mnkr. Gynnsam resandeutveckling har givit ett överskott på biljettförsäljningen med 1,9 mnkr medan försäljningen av skolkort och serviceresor har minskat. Kostnaderna totalt visar ett överskott på 8,8 mnkr jämfört med budget.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser.

Vi instämmer i landstingets bedömning att balanskravet har uppfyllts.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

I Kommunallagen anges att landstinget ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Verksamhetens mål och finansiella mål ska följas upp och utvärderas i årsredovisningens förvaltningsberättelse. I förvaltningsberättelsen ska enligt lagstiftningen finnas en tydlig koppling mellan resursåtgång och verksamhetsresultat. För att skapa förutsättning för att få en god ekonomisk hushållning måste det finnas ett klart samband mellan målsättning och resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Enligt samma lag *”ska revisorerna avge en skriftlig bedömning till fullmäktige avseende måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål respektive verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.”*

Landstingsfullmäktige har fastställt Budget 2012 med flerårsplan 2013-2014. I budget anges sex övergripande strategiska mål som ska ge länets invånare förutsättningar för ett bra liv i ett attraktivt län. Fem av målen avser en ändamålsenlig verksamhet och det sjätte vilket finansiellt mål som ska nås för att verksamheten ska tryggas på lång sikt.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2012:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2012	Utfall 2012	Måloppfyllelse, LS bedömning
Resultat – resultatet ska vara minst 2,0 % av skatter och statsbidrag (ca 170 mnkr).	Resultat – resultatet uppgår till 371,1 mnkr eller 4,7 % av skatter och statsbidrag.	Resultatet visar att målet är uppfyllt
Egenfinansiering av investeringar ska vara 100 %.	Investeringar – 100 % finansieras med egna medel.	Målet är uppfyllt

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaten i årsredovisningen är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen för 2012, d v s att målen har uppnåtts.

Den finansiella styrningen görs i förhållande till fullfonderingsmodellen.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har fastställt Budget 2012 med flerårsplan 2013-2014 innehållande vision, strategiska övergripande mål och grundläggande värderingar. De strategiska övergripande målen konkretiseras i form av framgångsfaktorer och mätbara systemmätetal.

I årsredovisningen anges att om god hushållning nåtts grundar sig på hur verksamheten har utvecklats i förhållande till landstingsfullmäktiges mål, dels hur verksamhetens resultat förhåller sig till landstingssektorn i övrigt. Av årsredovisningen framgår att landstingsfullmäktige fastställt 62 mätetal för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Av dessa mål har 34 uppnåtts medan 18 mål endast delvis uppnåtts och 9 st. mål inte uppnåtts. Det finns 1 mål som inte har kunnat mätas. I förvaltningsberättelsen konstateras att målen är högt satta och omprövas varje år för att vara en utmaning. Vidare anges att det inte är realistiskt att nå målen inom alla områden då många faktorer i organisationen och i omvärlden kan förändra förutsättningarna under året.

För att belysa landstingets resultat i förhållande till landstingssektorn i övrigt hänvisas till Sveriges Kommuners och Landstings Öppna jämförelser. Det anges att landstinget har en bra verksamhet till en relativt låg kostnad och att av jämförbara indikatorer gentemot föregående år har resultaten förbättrats inom 63 % av indikatorerna. Mot bakgrund av ovan beskrivning gör landstingsstyrelsen den bedömningen att landstinget har en god hushållning, både verksamhetsmässigt och finansiellt.

Bedömning och iakttagelser

Det sker en redovisning av måluppfyllelse för de övergripande strategiska målen. Av denna redogörelse är det svårt att bedöma graden av måluppfyllelse. Systemmätetal skulle med fördel kunna redovisas per respektive övergripande strategiska mål för att dessa tydligt ska kunna utvärderas.

Redovisningen av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal sker på ett strukturerat och pedagogiskt sätt. För varje mål finns en markering som i färg visar landstingsstyrelsens bedömning av resultat för år 2012. Rött betecknar att målet inte är uppfyllt, gult att det delvis är uppfyllt och grönt att målet är uppfyllt. Vi konstaterar att lika många systemmätetal har utvecklats positivt som negativt i jämförelse med föregående år. Till viss del redovisas måluppfyllelsen på ett tillfredsställande sätt. Vi bedömer att resultatredovisningen kan utvecklas. Det förekommer systemmätetal vars resultat inte kan bedömas, vars gränsvärden inte är definierade eller vars resultat inte fullt ut kan värderas. Det förekommer också systemmätetal där själva bedömningen av måluppfyllelsen är tveksam.

Landstingsstyrelsen baserar sin bedömning på att verksamheten har utvecklats positivt i förhållande till landstingsfullmäktiges mål och att landstingets resultat jämfört med landstingssektorn i övrigt är goda. Vi delar landstingsstyrelsens bedömning att en stor andel av målen är uppfyllda/delvis uppfyllda. Det faktum att 85 % av redovisade verksamhetsmål helt eller delvis är uppfyllda indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull. Vi konstaterar samtidigt att 15 % av målen inte uppnås och att endast 56 % av verksamhetsmålen är uppfyllda. Vi bedömer därför att måluppfyllelsen endast delvis når upp till de mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige har beslutat om. De mål som ej uppfylls bör behandlas i handlingsplan. Det bör framgå i årsredovisningen om det finns framtagna handlingsplaner och hur arbetet med dessa fortgår. I årsredovisning framgår endast aktiviteter enligt handlingsplan avseende hälso- och sjukvård.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen som redovisar pensionerna enligt blandmodellen i allt väsentligt uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Resultaträkningen som visar fullfonderingsmodellen avviker från KRL och god redovisningssed med avseende på redovisningen av pensionerna inklusive hanteringen av basbeloppseffekt och den så kallade bromseffekten. För dessa två poster tillämpas ett genomsnitt för perioden 2010-2012. För år 2012 har detta inneburit en minskning av de finansiella kostnaderna om 90,2 mnkr inkl löneskatt jämfört med om snittning inte skett. Effekten år 2011 var likaså en minskning av kostnaderna, då med 78,2. För år 2010 uppvisades däremot en ökning av de finansiella kostnaderna om 168,4 mnkr jämfört med om snittning inte skett. Eftersom 2012 är det sista året i genomsnittsperioden så är pensionsavsättningen per 2012-12-31 lika med uppgifterna från pensionsförvaltaren KPA.

Nedan redovisas resultaträkningarna för båda modellerna. De poster som påverkas är verksamhetens kostnader, verksamhetens nettokostnader, finansiella kostnader och årets resultat.

Resultaträkning fullfonderingsmodell	Utfall 2011	Utfall 2012	Ökning/ minskn. %
Verksamhetens intäkter	1 216,3	1 874,3	54,1
Verksamhetens kostnader	-8 744,7	-9 739,8	11,4
Avskrivningar	-279,6	-316,7	13,3
Verksamhetens nettokostnader	-7 808,0	-8 182,2	4,8
Skatteintäkter	6 172,8	6 573,6	6,5
Generella statsbidrag	2 043,7	2 063,4	1,0
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>8 216,9</i>	<i>8 637,0</i>	<i>5,1</i>
Finansiella intäkter	206,1	163,1	-20,9
Finansiella kostnader	-340,0	-246,7	-27,4
Årets resultat	274,6	371,1	35,2

Resultaträkning blandmodell	Utfall 2011	Utfall 2012	Ökning/ minskn. %
Verksamhetens intäkter	1 216,3	1 874,3	54,1
Verksamhetens kostnader	-8 959,3	-9 961,7	11,2
Avskrivningar	-279,6	-316,7	13,3
Verksamhetens nettokostnader	-8 022,5	-8 404,1	4,8
Skatteintäkter	6 172,8	6 573,6	6,5
Generella statsbidrag	2 043,7	2 063,4	1,0
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>8 216,9</i>	<i>8 637,0</i>	<i>5,1</i>
Finansiella intäkter	206,1	163,1	-20,9
Finansiella kostnader	-353,2	-120,3	-65,9
Årets resultat	46,8	275,6	489,1

Med utgångspunkt från resultaträkningarna ovan konstateras att årets resultat blir 371,1 mnkr enligt fullfonderingsmodellen och 275,6 mnkr enligt blandmodellen. Resultatet enligt blandmodellen har ökat från 46,8 mnkr till 275,6 mnkr. Huvudförklaringen till den stora skillnaden mellan åren är en jämförelsestörande post, den så kallade RIPS-effekten, som ökade finansiella kostnader år 2011 med 208,9 mnkr. I fullfonderingsmodellen redovisades RIPS-effekten direkt mot eget kapital.

Årets resultat enligt fullfonderingsmodellen uppgår till 371,1 mnkr, vilket är 96,5 mnkr högre än 2011 och 121,1 mnkr bättre än budget. I resultatet ingår en ej budgeterad jämförelsestörande post avseende återbetalda försäkringspremier från AFA med 119,8 mnkr. Nya principer för redovisning av sjukskrivningsmiljarden har en engångseffekt på resultatet med 27,0 mnkr. Verksamhetens nettokostnader har ökat 4,8 % jämfört med föregående år. Drygt hälften av ökningen förklaras av att hela Länstrafikens verksamhet nu ingår i Landstinget. Exklusive jämförelsestörande poster enligt ovan har nettokostnaden ökat 6,4 %, medan skatter och statsbidrag har ökat 5,1 %.

Finansnettot uppgår till minus 84 mnkr (föregående år minus 134 mnkr). Kostnaden för värdesäkringen av pensioner är 33 mnkr lägre jämfört med fg år och övrigt finansnetto har minskat 17 mnkr. Finansiella intäkter och finansiella kostnader visar var för sig på stora avvikelser. En del av förklaringen är att värdet på placerade medel i enlighet med lägsta värdes princip justeras varje månad brutto med nedskrivningar och återföring av nedskrivningar. Under 2011 fluktuerade värdeutvecklingen relativt mycket över året och bruttoredovisades med 53 mnkr i nedskrivning och 53 mnkr i återförd nedskrivning. Vi anser att värdeförändring enligt lägsta värdes princip bör nettoredovisas.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen som är upprättad i enlighet med blandmodellen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen som är upprättad enligt fullfonderingsmodellen avviker från KRL och god redovisningssed med avseende på redovisningen av pensioner inklusive hanteringen (snittningen) av basbeloppseffekten och den så kallade bromseffekten.

Det egna kapitalet är -532,2 mnkr enligt fullfonderingsmodellen och + 4 673,6 mnkr enligt blandmodellen. Om den del av pensionsskulden som idag redovisas som ansvarsförbindelse, i blandmodellen, lyfts in i balansräkningen uppgår det justerade egna kapitalet till - 532,2 mnkr. Snittningen i fullfonderingsmodellen innebär ingen skillnad eftersom snittperioden avslutas per 2012-12-31.

Nedan har vi kommenterat våra iakttagelser.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Enligt landstingets interna bokslutsanvisningar ska förvaltningarna göra årlig fysisk inventering av anläggningstillgångarna. Detta har inte gjorts av flertalet förvaltningar till bokslutstillfället. Det finns en uppenbar risk för att anläggningstillgångarna kan vara något för högt värderade eftersom utrangeringar och försäljningar ofta uppmärksammas i samband med inventeringar.

Vid bokslutsgranskningen för år 2011 påtalades en outredd differens avseende pågående nyanläggningar på 2,1 mnkr. Under 2012 har beloppet förts om från pågående nyanläggningar till färdigställda byggnader. Det är fortfarande oklart vad som avses.

Mark avseende Huskvarna Vårdcentral har felaktigt skrivits av med 1,8 mnkr.

Omsättningstillgångar

Fordringar

Uppbokningar av upplupna intäkter avseende statsbidrag för läkemedel, sjukskrivningsmiljarden samt kömiljarden har gjorts enligt de prognoser som var

kända vid bokslutstillfället. Utfallet, dvs inbetalning 2013, överstiger uppbokningen med 11,9 mnkr.

Kortfristiga placeringar

Obligationer och realränteobligationer värderas till anskaffningsvärde. Detta innebär att över- och underkurser liksom inflationsjustering redovisas som reavinst/förlust när värdepapperet går till förfall. Vi anser att en mer rättvisande resultatavräkning skulle erhållas om över- och underkurser liksom inflationsjustering periodiserades över innehavstiden. På detta sätt skulle en jämnare resultatavräkning erhållas. Hela resultatet av affären skulle då också redovisas som ränta vilket överensstämmer bättre med risktagandet och syftet med innehaven.

Avsättningar

Avsättning till pensioner om 7 463,5 mnkr (föregående år 7 319,2 mnkr) inklusive löneskatt, består av följande:

- Avsatt till pensioner enligt blandmodellen enligt KPA 2 257,7 mnkr (föregående år 2 013,2 mnkr)
- Avsatt till ansvarsförbindelse enligt KPA om 5 205,8 mnkr (föregående år 5 211,1 mnkr)

Snittningen av finansiella kostnader innebär att de finansiella kostnaderna för 2012 är 90,2 mnkr lägre inklusive löneskatt i jämförelse med om kostnaden ej varit snittad.

Skulder

Kortfristiga skulder

Upplupna löner som timlöner etc som tjänats in under december och betalats ut i januari bokas inte upp i bokslutet. Den felaktiga periodiseringen har kommenterats i avsnittet om redovisningsprinciper.

Läkemedelsprövningar hanteras i enlighet med landstingsinterna regler. Detta innebär ett avsteg från projektredovisningsregler. Överskott från genomförda studier skuldförs och verksamheten har rätt att under innevarande år plus ytterligare två år ianspråkta resurserna. Det som därefter finns kvar ska intäktsföras på respektive klinik. Enligt uppgift hanteras forskningsanslag vid Jönköpings sjukvårdsområde på liknande sätt.

Differenser mellan huvudboken och lönesystemet Heroma som uppstår under året justeras varje månad. Värdena i årsredovisningen är baserade på uppgifterna från Heroma.

Vid Jönköpings sjukvårdsområde har noterats en upplupen kostnad för läkemedel slutenvård på 13,3 mnkr. Uppbokningen (schablonberäknad) ligger kvar sedan 2010. I bokslutet har samtliga leverantörsfakturor avseende läkemedel december registrerats och kostnadsförts. Uppbokningen borde därmed ha återförts i bokslutet.

Länstrafiken har, mot bakgrund av att ej förbrukade färdbevis i det gamla systemet ej går att använda i det nya, skrivit ner en tredjedel av skulden på 14,2 mnkr. Planen är att fortsätta med lika stor nedskrivning de kommande två åren. Nedskrivet belopp 2012 uppgår till 5,7 mnkr.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar landstingets finansiering och investeringar. Noter bedöms finnas i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns överensstämmelse med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Det har inte upprättats någon sammanställd redovisning. En förklaring har lämnats i redovisningsprinciperna. Vi bedömer att kraven enligt KRL 8.1 uppfylls i övrigt.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

I årsredovisningen lämnas information om tillämpade redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar finns. Avvikelser har kommenterats och motiverats i allt väsentligt.

2013-03-27

Kerstin Sikander
Projektledare

Jean Odgaard
Uppdragsledare